

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

УДК 81'373.45:004 (043.2)

Дадонова А.Д.

Національний авіаційний університет, Київ

НОВІТНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В СУЧАСНІЙ КОМП'ЮТЕРНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ УНОРМУВАННЯ

Науково-технічний прогрес зумовлює активне збагачення термінологічного складу української мови. Зокрема сучасна комп'ютерна термінологія постійно розвивається та поповнюється. Одним із джерел її збагачення є запозичення з інших мов.

Дослідження проблем запозичень в комп'ютерній термінології в нинішній час викликає інтерес як і у вітчизняних, так і в іноземних учених, проте на сьогодні ця проблема в українській науці є недостатньо вивченою, чим і зумовлена актуальність подібних досліджень.

Лексичні запозичення – це один зі способів поповнення словникового складу будь-якої мови світу. Велика кількість таких запозичень у комп'ютерній термінології зумовлена швидким розвитком цієї галузі. Сучасні винаходи у сфері комп'ютерних технологій відбуваються переважно в англomовних країнах. Водночас серед українців зростає популярність англійської мови. Саме тому більшість нових слів, у тому числі комп'ютерних термінів, ми запозичуємо з англійської мови.

Основна кількість комп'ютерних термінів-інновацій в сучасній українській літературній мові виникає шляхом графічного відтворення запозичень (Windows), транскрипції (browser – браузер), транслітерації (Internet – інтернет) або калькування (access code – код доступу). Особливістю сучасного етапу становлення комп'ютерної термінологіки є швидкий її перехід до загальноповживаної лексики. Окрему групу запозичень також становить комп'ютерний сленг, що часто допомагає фахівцям розуміти одне одного з півслова. Такі ненормативні заміники термінів – професіоналізми скорочують англійські терміни, перероблюють їх на українськомовний лад (CD-ROM – *сідіромка*, *shareware* – *шаровари*). Професіоналізмів у розмовному мовленні комп'ютерників чимало, тому ця група лексики також потребує ретельного дослідження в аспекті її потенціалу та можливого унормування.

На жаль, часто запозичені неологізми витісняють питому українську лексику й стають невід'ємною частиною активного лексичного запасу носіїв мови. Це відбувається настільки швидко, що запозичення побутують у мові

неунормовано, тобто мають різні варіанти відтворення в усному і писемному мовленні (наприклад, *keyboard* – *кейборд*, *кеборд*, *кіборд*). Українські мовознавці не встигають створювати нові терміни, які б точно та лаконічно заміняли оригінали. Маємо явище, коли розвиток мови не встигає за розвитком технологій. Українські терміни поповнюють комп'ютерну терміносистему лише в поодиноких випадках: *attachmant* – прикріплений файл, *link* – посилання.

Призупинити процеси активного запозичення комп'ютерної лексики ми зможемо лише в тому випадкові, якщо будемо, з одного боку, створювати власні винаходи в галузі комп'ютерних технологій на теренах України, а з іншого, активно продукувати терміни-замінники, спираючись зокрема на досвід розвинених країн світу щодо боротьби із навалюю іншомовних назв, як, наприклад, це відбувається у Франції тощо.

Запозичення в комп'ютерній термінології має тотальний характер, тому можна твердити, що таким чином українська мова втрачає оригінальність, засмічується словами з чужої, не рідної нам мови.

З іншого боку, треба усвідомлювати, що вживання запозичень у наш час є неминучим явищем у зв'язку із швидкими темпами науково-технічного розвитку. Проте хотілося би, щоб українські мовознавці, зокрема термінологи, об'єднали свої зусилля із фахівцями комп'ютерної галузі і, де це можливо, розробляли українські терміни-еквіваленти англомовним термінам.

Отже, новітні запозичення в комп'ютерній термінології української мови – це зазвичай запозичення з англійської мови. Швидка асиміляція запозичень зумовлює їх перехід до загальноновживаної лексики, формування комп'ютерного сленгу. Відсутність чітко сформульованих норм правопису транслітерованих або транскрибованих запозичень потребує негайного втручання мовознавців у цю сферу. Деякі терміни мають свій переклад українською мовою, проте це зовсім рідкий випадок, зумовлений швидше високим рівнем уживаності певних термінів.

*Науковий керівник: Дячук Т.М.,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 81:378.22 (043.2)

Савицька Т.М.

Національний авіаційний університет, Київ

МОВА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Кожній особистості притаманна генетична потреба розвитку, і вона реалізується не тільки самою людиною, а й контактами й взаємодією з